

HITELINTÉZETEK

- Az európai pénzügyi rendszer makroszintű felügyeletét az Európai Rendszerkockázati Testület (ESRB), mikro-szintű felügyeletét pedig három új hatóság látja el:
 - az Európai Bankfelügyeleti Hatóság
 - az Európai Biztosítás- és Foglalkoztatási-nyugdíj-felügyeleti Hatóság
 - és az Európai Értékpapír- piaci Felügyeleti Hatóság
- A CRD IV (Capital Requirements Directive – tőkekövetelmény szabályozási irányelv) bevezetésével erősödik a pénzügyi rendszer stressztűrő képessége.
- A CRD IV előzményei:
 - CRD I pontosítja a tőkekövetelmény-számítás technikai feltételeit és hozzáigazítja a tőkeirányelv rendelkezéseit;
 - CRD II egységesíti a szavatoló tőkére és a nagykockázat-vállalásra vonatkozó uniós szabályozást;
 - CRD III rögzíti a hitelintézetek és befektetési vállalkozások javadalmazási politikájára vonatkozó uniós elvárásokat.

A Kormány [T/13080.](#) számú, a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló törvényjavaslatának célja az Európai Unió Tőkekövetelmény irányelvének bevezetése és a Tőkekövetelmény rendeletnek való megfelelés. Az új uniós jogszabályok átvétele szükségessé tette a régi, 1996. évi Hitelintézetekről szóló törvény hatályon kívül helyezését és egy új banktörvény megalkotását.

Az új törvényjavaslat (elfogadása esetén) hatályon kívül helyezi a hitelintézetekről és pénzügyi vállalkozásokról szóló [1996. évi CXII. törvényt](#) abból a célból, hogy a magyarországi szabályozás megfeleljen a tőkekövetelményre vonatkozó új uniós jogszabályoknak; áttekinthetőbb és rendszerezettebb legyen.

A banki tőkekövetelmény új szabályozása

A hitelintézetek és pénzügyi (ill. befektetési) vállalkozások tőkekövetelmény-szabályozása 2013. június 26-i hatállyal két európai uniós jogszabállyal is gazdagodott:

- Az Európai Parlament és a Tanács [575/2013/EU rendelete](#) (2013. június 26.) a hitelintézetekre és befektetési vállalkozásokra vonatkozó prudenciális követelményekről;
- Az Európai Parlament és a Tanács [2013/36/EU irányelve](#) (2013. június 26.) a hitelintézetek tevékenységéhez való hozzáférésről és a hitelintézetek és befektetési vállalkozások prudenciális felügyeletéről.

Az új szabályozás szigorítja a tőkekövetelményre vonatkozó rendelkezéseket, tőkepuffer követelményeket ír elő és likviditási és tőkeáttételi követelményrendszert irányoz elő.

A rendelkezéseket tagállami átültetés nélkül, **közvetlenül, teljes körűen és egységesen** vezetik be az unió összes tagállamában. A cél elsősorban a **teljes harmonizáció, egységes banki szabálykönyv** létrehozása és alkalmazása. Ennek révén a pénzügyi és befektetési szolgáltatásnyújtás szabályai átláthatóbbá válnak, és elősegítik a felügyeleti ellenőrzésnek való megfelelést is.

Újabb lépés a bankunió fele

A 2008-2009-es válság és annak következményei még közelebb hozták az Európai Unió tagállamait ahhoz, hogy felgyorsítsák az bankunió megteremtését. A válság alapjaiban rendítette meg az európai bankrendszert; ennek következményei és a növekvő kockázatok a finanszírozás nehezédeséhez vezettek. Egy kiszámíthatóbb és centralizáltabb uniós szabályozás erősítheti az piacok bizalmát a bankrendszerben.

AZ INTEGRÁLT FELÜGYELETI RENDSZER

Az integrált pénzügyi rendszert segítő intézmények létrehozása fontos lépés a gazdasági növekedés gyorsítása felé. Az európai pénzügyi rendszer makroszintű felügyeletét az ESRB, mikroszintű felügyeletét pedig három új hatóság látja el.

Európai Rendszerkockázati Testület (European Systemic Risk Board, [ESRB](#))

A testület célja az Európai Unió pénzügyi piacainak makroprudenciális felügyelete és a makrogazdasági kockázatok hatékony felismerése.

Az ESRB feladatai:

- összehangolni a tagállamok makrofelügyeleti tevékenységét;
- felhívni a figyelmet a makro-kockázatokra (nem tagállami szintűekre);
- összeköttetést biztosítani a mikro- és makrofelügyeletek között;
- javaslatokat tenni potenciális válsághelyzetek kezelésére.

Pénzügyi Felügyeleték Európai Rendszere

A három új európai felügyeleti hatóság jött 2011. január 1-jei hatálybalépéssel. Feladatuk a nemzeti szabályozások összhangba hozása és az európai szabályozás hatékonyabbá tétele.

1. Európai Bank-felügyeleti Hatóság (European Banking Authority, [EBA](#)). Az EBA feladata a **banki, fizetési és elektronikus fizetési szolgáltatásokra** vonatkozó európai szabályozás fejlesztése.

2. Európai Biztosítás- és Foglalkoztatói-nyugdíj-felügyeleti Hatóság (European Insurance and Occupational Pensions Authority, [EIOPA](#))

3. Európai Értékpapír- piaci Felügyeleti Hatóság (European Securities and Markets Authority, [ESMA](#)). Az ESMA célja többek között egy egységes **európai biztosítási szabálykönyv** kialakítása.

BANKI STRESSZTESZT

Az Európai Központi Bank 2013 novemberétől indítja átfogó vizsgálatát 128 nagy európai bankkal szemben. A vizsgálat célja annak felmérése, hogy az eurozóna nagy bankjai milyen szinten tudják fizetőképességüket megtartani egy 2008-as válsághoz hasonló helyzetben.

A CRD IV célja

1. *Gazdasági cikluson átívelő (un. prociklikus) hatások várható veszteségein alapuló tartalékképzés;*
2. *A lakóingatlan-alapú hitelezés szigorítása;*
3. *A nemzeti szabályozások egységesítése;*
4. *A nem anyaországban működő fióktelepek szabályozásának egyszerűsítése (derogációk megszüntetése).*

CRD- Capital Requirements Directives

A vizsgálat továbbá egy újabb lépés az **egységes euroövezeti bankunió** létrehozása felé. A stressztesztet követően egy új, szigorúbb szabályozási rendszert is bevezetnének, amely a nagy bankok számára nyolc százalék, a kisebbek számára hét százalékos kötelező tőketartalékos írna elő (azaz a kockázatokkal súlyozott eszközök megfelelő hányadát).

A stressz-vizsgálat három üteme:

- az egyes pénzintézetek problémás hiteleinek felülvizsgálata (ingatlanhitelek, ingatlan kölcsönök, vállalkozói hitelek);
- a bankok mérlegének átvizsgálása;
- a stresszteszt lefuttatása az Európai Bankhatósággal együttműködve.

A stresszteszt során modellezik, hogy gazdasági visszaesés, pénzügyi válság esetén mekkora lenne az adott bank vesztesége. Ugyanakkor egy pozitív kimenetelű stresszteszt önmagában nem jelent biztosítékot, hiszen ha az az ország, ahol az adott bank működik, válságba kerül, úgy a bankot is magával ránthatja.

A MAGYAR NEMZETI BANK ÉS A VÁLSÁG

2013-ra a magyarországi kereskedelmi bankok hitelezési hajlandósága drasztikusan visszaesett elsősorban a válságadó, illetve annak véglegessé tétele, továbbá a beruházások visszaesése és a gazdasági óvatosság miatt.

További okok, hogy a lakosság elsősorban megtakarítani próbál, a hitel iránti kereslet egyre csökken.

A hitelbírálati követelmények folyamatosan szigorodnak, csak kiváló adósok kaphatnak hitelt. A nagyvállalatok belső forrasszerzéssel próbálnak hitelhez jutni, azaz anyacégüktől kapnak további forrásokat.

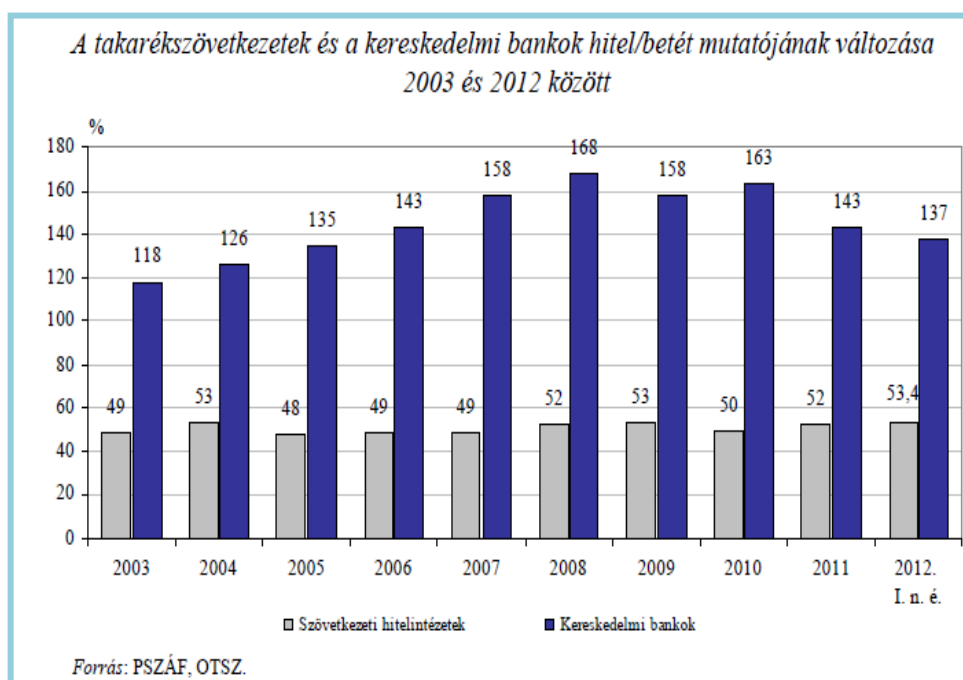
Az MNB **Növekedési Hitelprogramja** elsősorban a hitelezés élénkítését és a gazdaság külső sebezhetőségének csökkentését célozza meg.

A program három pillére:

- kis- és középvállalkozásoknak **kedvező hitelprogram**, célzott szektorok (mezőgazdaság, feldolgozóipar, kereskedelem), kis- és közepes bankok preferálása; csökken a hitelezés koncentrációja (kedvezőbb a régiók felzárkóztatási esélye);
- kis- és középvállalatok számára **devizahitel-konverziós program**; ez csökkenti az árfolyamkockázatot;
- a magyar **bankrendszer külső devizakitetttségének csökkentése** (ezzel párhuzamosan hasonló mértékben csökken a devizatartalék is).

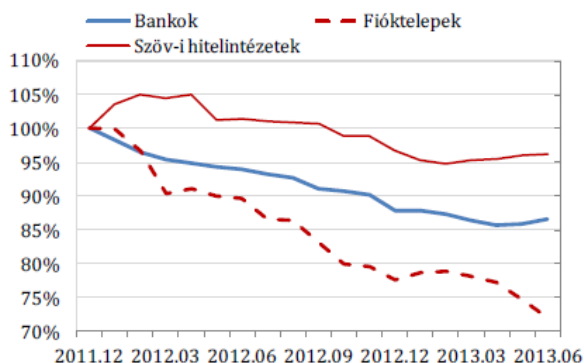
A PSZÁF HITELINTÉZETI JELENTÉSE 2013. I. FÉLÉVÉRE

A vállalati és a lakossági **hitelállomány** 2013 első felében folyamatosan csökkenő tendenciát mutat. A **hitelintézetek adózott eredménye** 2013 első negyedévében 79,7 milliárd forint volt, a második negyedévben viszont 43,5 milliárd forintnyi a veszteség. A második negyedévi romlást a pénzügyi és befektetési szolgáltatások eredményének visszaesése, illetve a tranzakciós illeték pótlólagos befizetése miatti elhatárolás volt. Növelni kellett továbbá a kockázati céltartalékot is, így az is csökkentette az adózott eredményt.

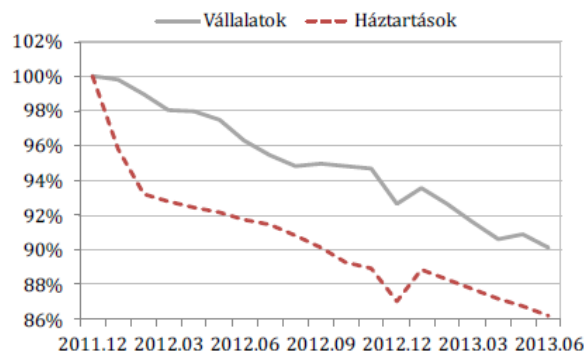
A HITELINTÉZETI SZEKTOR 2013. I. FÉLÉVES ADATAI A PSZÁF GYORSELEMZÉSE ALAPJÁN

A hitelintézetek hitelállományának alakulása (2011. december = 100)

Forrás: PSZÁF

A hitelintézetek vállalati és háztartási hiteleinek alakulása (2011. december = 100)

Forrás: PSZÁF

Források:

- [1996. évi CXII. törvény](#) a hitelintézetekről és pénzügyi vállalkozásokról
- Az Európai Parlament és a Tanács [575/2013/EU rendelete](#) (2013. június 26.) a hitelintézetekre és befektetési vállalkozásokra vonatkozó prudenciális követelményekről
- Az Európai Parlament és a Tanács [2013/36/EU irányelve](#) (2013. június 26.) a hitelintézetek tevékenységéhez való hozzáférésről és a hitelintézetek és befektetési vállalkozások prudenciális felügyeletéről.
- Czene Katalin: A pénzügyi szolgáltatások európai szabályozásának folyamata a gazdasági válság kezdetétől napjainkig – [Európai Tükör, 2013/1.](#)
- [Regulation \(EU\) No 1092/2010](#) of the European Parliament and of the Council of 24 November 2010 on European Union macro-prudential oversight of the financial system and establishing a European Systemic Risk Board.
- Januártól működnek az EU új pénzügyi felügyeleti szervei – 2011. január 6. - [eu2011.hu](#)
- A Magyar Nemzeti Bank [Növekedési Hitelprogramja](#)
- PSZÁF [gyorsjelentése](#) a hitelintézetekről 2013. július-augusztus

Készítette: Horváth Irén
Képviselői Információs Szolgálat

Országgyűlési Könyvtár

E-mail: infoszolg@parlament.hu
Intranet: <http://infoszolg.ogyk.hu>
Tel.: (1) 441-4529; (1) 441-6486

Az információs jegyzet belső felhasználásra, az országgyűlési képviselők tájékoztatása céljából készült. A dokumentum az összeállítás elkészültének időpontjában fennálló aktuális helyzetet mutatja be. Az információs jegyzet szerzői jogvédelem alatt áll.